Minister
Infrastruktury

Znak pisma: DGW-2.054.39.2025
Warszawa, 20 czerwca 2025

Pani
Małgorzata Kidawa – Błońska
Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

w odpowiedzi na oświadczenie złożone przez Panią Senator Jolantę Piotrowską na 34. posiedzeniu Senatu w dniu 14 maja 2025 r., w sprawie przeciwdziałania skutkom suszy hydrologicznej oraz budowy zbiornika retencyjnego na jeziorze Roś, przekazuję poniższe informacje.

Na wstępie informuję, przeciwdziałanie skutkom suszy na poziomie kraju jest realizowane zgodnie z planem przeciwdziałania skutkom suszy, w myśl art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1087 ze zm.). Plan przeciwdziałania skutkom suszy na okres od 2021 do 2027 r. został przyjęty 15 lipca 2021 r. w drodze rozporządzenia Ministra Infrastruktury (Dz. U. z 2021 r. poz. 1615), dalej PPSS. Za wdrożenie PPSS odpowiadają organy administracji rządowej, samorządowej oraz podległe Ministrowi Infrastruktury Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (PGW Wody Polskie).

Zgodnie z ustawą - Prawo wodne, PPSS podlega aktualizacji nie rzadziej niż raz na 6 lat. Aktualnie trwają prace w zakresie przeglądu i aktualizacji tego rozporządzenia, prowadzone przez PGW Wody Polskie w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa, ministrem właściwym do spraw rozwoju wsi, ministrem właściwym do spraw rybołówstwa, ministrem właściwym do spraw żeglugi śródlądowej oraz wojewodami, przy uwzględnieniu podziału kraju na obszary dorzeczy. Zakończenie całości prac nad aktualizacją PPSS przewidziane jest w II kwartale 2027 r. Zgodnie z art. 185 ust. 6 ustawy - Prawo wodne, aktualizacja PPSS zostanie przyjęta w drodze rozporządzenia ministra właściwego ds. gospodarki wodnej.

Ograniczenie skutków suszy zgodnie z PPSS jest prowadzone przez działania, zarówno techniczne, w tym inwestycyjne, jak i nietechniczne – takie jak kształtowanie odpowiednich postaw i edukowanie społeczeństwa. PPSS wymaga wdrażania przez współdziałanie, co oznacza, że jest prowadzone przy zaangażowaniu społeczeństwa, zwłaszcza przedstawicieli władz samorządowych, środowisk naukowych, przedsiębiorców oraz organizacji społecznych.

Działania zaplanowane w PPSS, najistotniejsze z punktu widzenia przeciwdziałania suszy na obszarze północno-wschodniej Polski obejmują m.in.:

– zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych poprzez wdrożenie zarówno metod technicznych jak i nietechnicznych spowalniających odpływ wody z terenów rolniczych, poprzez m.in.:

    - spowolnienie lub zatrzymanie na obszarach użytkowanych rolniczo spływu wód powierzchniowych z małych zlewni przez odpowiednie zabiegi agrotechniczne,
    - wzmacnianie usług ekosystemowych obszarów wiejskich, głównie poprzez: tworzenie zadrzewień śródpolnych, zachowanie oraz odtworzenie śródpolnych oczek wodnych i mokradeł, utrzymywanie lub odtwarzanie zadarnionych skarp oraz pasów ochronnych i zmniejszanie potencjalnych skutków niszczącej siły wiatru,
    - zwiększanie mikroretencji, polegającej m. in. na odtwarzaniu i ochronie oczek wodnych, budowie małych stawów i zbiorników,
    - przywracanie łączności funkcjonalnej koryta i doliny rzecznej, umożliwiającej gromadzenie wody w glebie oraz na użytkach wzdłuż cieków,
- zwiększenie retencji naturalnej i sztucznej na gruntach leśnych, poprzez m.in.:
    - spowolnienie lub zatrzymywanie odpływu wód na gruntach leśnych w obrębie małych zlewni, w tym za pomocą urządzeń technicznych, takich jak urządzenia piętrzące, zastawki, progi, jazy, groble,
    - utrzymanie cieków oraz związanej z nimi infrastruktury w dobrym stanie,
    - zachowanie krajobrazu jak najbardziej zbliżonego do naturalnego,
    - renaturyzację cieków, odtwarzanie obszarów wodno-błotnych,
    - zwiększanie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w ekosystemach leśnych na terenach nizinnych,
    - kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu - mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach górskich i nizinnych,
- analiza możliwości zwiększenia retencji w zlewniach z zastosowaniem naturalnej i sztucznej retencji, poprzez m.in. opracowanie dokumentów analitycznych dotyczących możliwości zwiększenia retencji z zastosowaniem naturalnej i sztucznej retencji, co przyczyni się do wskazania obszarów, na których należy realizować przedsięwzięcia z zakresu przeciwdziałania i minimalizowania skutków suszy,
- podpiętrzenie wód jezior dla przeciwdziałania skutkom suszy w celu stabilizacji i podniesienia poziomu wód w jeziorach, przy czym istotne jest, aby realizacja tego działania nie wpływała negatywnie na stan ekologiczny i funkcje ekologiczne wód jeziornych oraz cieków na odcinkach poniżej jeziora.

Odnosząc się do specyfiki przeciwdziałania skutkom suszy w rejonie Wielkich Jezior Mazurskich w oparciu o dane Państwowego Gospodarstwa Wodne Wody Polskie informuję, że System Wielkich Jezior Mazurskich (SWJM) stanowi jeziora żeglowne, połączone kanałami o powierzchni około 308 km², które są jeziorami piętrzonymi o regulowanym poziomie wody. W warstwie pojemności użytecznej grubości 45 cm zasoby wodne wynoszą ok. 138,6 mln m³, a cały system pełni funkcję ogromnego zbiornika retencyjnego, w którym zasoby wodne ulegają ciągłym zmianom.

Szczególnie niepokojąca sytuacja wystąpiła w okresie letnio-jesiennym w 2024 r. Lato odznaczało się bardzo dobrą pogodą z dużą liczbą słonecznych dni, jednak w przypadku dni pogodnych z wysokimi temperaturami, z wielkich powierzchni jeziornych SWJM, wskutek parowania, następował ubytek wody wielkości 1 cm na dobę. Wrzesień 2024 r. odznaczał się bardzo wysokimi temperaturami z całkowitym brakiem opadów, a październik i listopad były bardzo suche, co pogłębiło suszę hydrologiczną na obszarze SWJM. Pogłębiająca się susza hydrologiczna doprowadziła do osiągnięcia na wodowskazie

głównym w Giżycku stanu minimalnego poniżej rzędnej 115,55 m n.p.m. wg układu Kronsztad. Z uwagi na niski stan wody, w dniu 28 października 2024 r. administrator zdecydował o zamknięciu dróg wodnych SWJM. Ponadto po suchej jesieni nastąpiła sucha i bezśnieżna zima, a wiosna również nie przyniosła oczekiwanej zmiany - do 1 maja 2025 r. odnotowano tylko 6 dni z opadami.

Zaobserwowane zjawiska spadku poziomu wód w rzekach i jeziorach na obszarze Wielkich Jezior Mazurskich oraz trudności w żegludze śródlądowej są priorytetem działań operacyjnych dla PGW Wody Polskie w rejonie SWJM. Prowadzone przez jednostkę działania zaradcze są spójne z PPSS i obejmują w szczególności:

- prace utrzymaniowe, w ramach których są remontowane budowle piętrzące, mające wpływ na poprawę retencji wodnej, co prowadzi do poprawy bilansu wodnego, a tym samym przeciwdziała skutkom suszy w regionie;
- realizację zadań ujętych w planie przeciwdziałania skutkom suszy - zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dostępnych zasobów wodnych, zwiększenie retencjonowania wód, koordynację działań minimalizujących skutki suszy oraz stworzenie mechanizmów realizacji i finansowania tych działań;
- współpracę z samorządami w zakresie zrównoważonej gospodarki wodnej, co ma kluczowe znaczenie dla zachowania równowagi ekologicznej oraz poprawy retencji;
- monitoring sytuacji hydrologicznej - bieżące obserwacje stanów wód, wczesne wykrywanie zagrożeń suszą hydrologiczną i podejmowanie odpowiednich działań prewencyjnych, co pozwala na skuteczne zapobieganie najpoważniejszym skutkom tego zjawiska poprzez odpowiednie zarządzanie zasobami wodnymi i retencją.

Odnosząc się do realizacji zadania pn. *„Budowa Stopnia Wodnego w Piszu na rzece Pisie wraz z zapleczem technicznym",* informuję, że PGW Wody Polskie podejmuje działania w celu realizacji tej inwestycji, a zadanie zostało wpisane na listę działań inwestycyjnych służących zwiększeniu retencji oraz wspierających przeciwdziałanie skutkom suszy stanowiącą załącznik nr 1 do PPSS. Inwestycja jest na etapie pozyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia. PGW Wody Polskie przedłożyło do organu prowadzącego postępowanie - Burmistrza Pisza - niezbędną dokumentację, wraz z raportem oddziaływania na środowisko. Obecnie trwa postępowanie administracyjne w tej sprawie.

Łączę wyrazy szacunku

Dokument podpisany elektronicznie przez:
z upoważnienia Ministra Infrastruktury
Przemysław Koperski
Podsekretarz Stanu